FAUSKE KOMMUNE

Tilleggsinnkalling for Kommunestyre

Tid: 05.02.2020 kl.: 10:00 - 18:00
Sted: Administrasjonsbygget, kommunestyresalen

Eventuelle forfall meldes på telefon 75 60 40 20

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.
Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:
Orientering om regionrådets virksomhet v/daglig leder Kjersti Bye Pedersen
Orientering om Helse- og miljøtilsyn Salten IKS v/daglig leder Katalin Nagy
Presentasjon av arbeid - Urban Trigger
Orientering om Kobberløpet.

SAKSLISTE: - MØTE NR 1/2020

Sak nr.	Sakstittel
003/20	Referatsaker i perioden

Fauske, 04.02.20

Marlen Rendall Berg
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 20/1613 Arkiv sakID.: 20/16	Saksbehandler: Berit Vestvann Johnsen

Sak nr.		Dato
003/20	Kommunestyre	05.02.2020

Referatsaker i perioden

Rådmannens forslag til vedtak:

Dokumentene tas til orientering.

Underliggende saker:

1, Valg av styremedlem med varamedlem til stiftelsen Valnesfjord Helsesportssenter

2, Referat fra styremøte i Eivind Sannes legat - 19.12.2019

3, Informasjon til kommuner og fylkeskommuner om samordning av statlig tilsyn med kommunesektoren og om innføring av en felles nasjonal tilsynskalender

4, Gang- og sykkelvei Strømsnes - Helskog - Fylkesvei 530

5, Høringsinnspill fra Salten Regionråd vedrørende NOU 2019:18 Skattlegging av havbruksvirksomhet

6, Lovlighetskontroll Fauske kommune budsjett 2020

Geir Mikkelsen
rådmann

Fylkesmannen i Nordland

Vår dato: 30.01.2020

Vår ref: 2019/7859

Deres dato: 20.01.2020

Deres ref:

Saksbehandler, innvalgstelefon
Monica Antonsen,

Fauske kommune
Postboks 93
8201 Fauske
Att. Kariann Sørdahl

Lovlighetskontroll Fauske kommune budsjett 2020

Det vises til oversendelse 20.01.2020

Fylkesmannen har gjennomført lovlighetskontroll av Fauske kommunes budsjettvedtak for 2020, sak nr. 2019/7859. Kontrollen avdekker at kommunen har akkumulert merforbruk 27,4 mill. kr fra 2018 som ikke er tatt til inndekking i budsjett 2020, men skal etter økonomiplanen dekkes inn over fire år. På bakgrunn av dette har Fauske blitt oppført i register for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK) 22.01.2020.

I henhold til kommuneloven §28-3 skal departementet føre lovlighetskontroll av kommunenes budsjetter dersom de oppfyller ett eller flere av kriteriene i kommuneloven § 28-1 bokstav a – g. Fylkesmannen er delegert denne myndigheten i Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-8/01, H-25/92 og H-6/95 med senere endringer.

Fauske kommune ble omfattet av ordningen om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK) i henhold til kommuneloven § 28-1c ved at budsjett for 2020 ble vedtatt med udekket merforbruk fra 2018, noe som er utover lovens krav om to år etter at merforbruket oppsto. Kommunen har ikke inndekket merforbruk fra 2017 og ville således ha blitt omfattet ordningen også ved regnskapsavleggelse for 2019 etter samme bokstav.

Det er bare de forvaltnings- og offentligrettslige sider ved en avgjørelse som er gjenstand for lovlighetskontroll, ikke de rent privatrettslige sider. Fylkesmannen har ikke myndighet til å overprøve kommunes utøvelse av det frie skjønn. Hverken kommunes politiske vurderinger eller hensiktsmessigheten av en avgjørelse er gjenstand for Fylkesmannens kontroll.

Fylkesmannens vurdering

Den automatiske lovlighetskontrollen etter kommuneloven § 28 er innholdsmessig den samme som lovlighetskontrollen i kommuneloven § 27. Etter kommuneloven § 27 er departementet gitt myndighet til å kontrollere avgjørelser fattet av folkevalgt organ og kommunal eller fylkeskommunal administrasjon. Kontrollen skal omfatte prøving om avgjørelsen er innholdsmessig lovlig, om avgjørelsen er truffet av noen som har myndighet til å treffe slik avgjørelse og om avgjørelsen er blitt til på lovlig måte.

Kommunestyrets budsjettvedtak er i utgangspunktet endelig og bindende. Departementets eller Fylkesmannens lovlighetskontroll er ingen godkjenningsprosess som må være fullført før budsjettvedtaket kan iverksettes.

Kontrollen skal omfatte følgende tre punkt:

1. **Om avgjørelsen er truffet av noen som har myndighet til å treffe slik avgjørelse.**

Vedtak om årsbudsjett 2020 er her truffet av kommunestyret. Dette er i tråd med bestemmelsene i kommuneloven § 14-2 der kommunestyret er tillagt denne myndigheten.

2. **Om avgjørelsen er blitt til på lovlig måte.**

Formannskapet vedtok sin innstilling til budsjett i møte 27.11.2019. Forslaget til vedtak ble lagt ut til alminnelig ettersyn i minst 14 dager og kommunestyret gjorde sitt vedtak 12.12.2019. dette innebærer at vedtaket er blitt til og behandlet i overenstemmelse med kommuneloven §14- 2 og 3.

3. **Om avgjørelsen er innholdsmessig lovlig.**

3.1 Generelt

Kontrollen er en undersøkelse av om budsjettets innhold er i samsvar med gjeldende lovfestede og ulovfestede rettsregler. I det påfølgende vil Fylkesmannen ta stilling til lovligheten av disponeringer i budsjettet. Uten at det har betydning for lovlighetskontrollen av budsjettet er også økonomiplan og forpliktende plan vurdert på grunn av de nære sammenhengene mellom disse plandokumentene.

Fylkesmannen skal påse at kommuner som står i ROBEK utarbeider og følger en forpliktende plan for å bringe økonomien i balanse i henhold til kommuneloven § 28-4. Fauske kommune skal, før de inngår avtaler, orientere avtaleparten om at vedtak om lån og langsiktige leieavtaler skal godkjennes av departementet. Før kommunen inngår avtaler om lån, skal de også dokumentere overfor avtaleparten at avtalen er innenfor lånerammen og at eventuelle vilkår for bruken av lånerammen som departementet har fastsatt, er oppfylt.

Kommunelovens kapittel 14 tar for seg bestemmelser knyttet til årsbudsjett og økonomiplan. Formalkravene til årsbudsjettet er gitt bestemmelsene i kommuneloven §14.

Kommuneloven setter to sentrale krav til kommunens økonomiforvaltning, krav til realisme og balanse.

Generelt er en lovlighetskontroll av budsjett og økonomiplan forutsatt å understøtte inntektsstyringen i en kommune. Dette innebærer i første rekke en kontroll med om kommunene planlegger sin virksomhet med basis i realistiske inntektsanslag. Lovlighetskontrollen av budsjett- og økonomiplanens utgiftsside er særlig knyttet til pliktige avsetninger som inndekking av tidligere års merforbruk.

Kommuneloven § 14-4, Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

3.2 Driftsbudsjettets inntekter og driftsresultat

En sentral forutsetning for at en kommunes økonomi skal utvikle seg tilfredsstillende er balanse mellom utgifts- og inntektsvekst samtidig som en klarer å opprettholde et netto driftsresultat (handlefrihet) av en viss størrelse. Handlefriheten er det overskuddet som er disponibelt til investeringer og avsetninger, herunder også avsetning til inndekking av tidligere års merforbruk. Så lenge en kommune har merforbruk som skal inndekkes, har kommunen ingen reell handlefrihet.

Anslaget på de frie inntektene for Fauske kommune, det vil si rammetilskudd og inntekt av skatt på formue og inntekt, er omtrent på prognosemodellens anslag på de frie inntektene.

Budsjettet for Fauske kommune viser et netto driftsresultat på 2,3 mill. kr. Det utgjør ca 0,2% av driftsinntektene, noe som anses som lavt sett i forhold til nasjonale anbefalinger på 1,75%. Også i forhold til resultatmålene i KØB-modellen som kommunen har tatt i bruk, der anbefalingen for netto driftsresultat er 2% av driftsinntektene.

3.3 Låneopptak

Fauske kommune har vedtatt et investeringsbudsjett for 2020 på 74 mill. kr. Investeringene skal realiseres med lånemidler på 34,2 mill. kr, samt salg av fast eiendom, mva kompensasjon. Kommunen må sende egen søknad om godkjenning av låneopptak. Fylkesmannen vil ved vurdering av lånesøknad vektlegge om kommunen er i stand til å påta seg nye finansielle forpliktelser. I all hovedsak vil kun låneopptak til selvkostområdene, ferdigstillelse av igangsatte prosjekter, investeringer grunnet pålegg eller tiltak som gir varige driftsmessige besparelser, få Fylkesmannens godkjenning. Samtidig understrekes det at Fauske kommune ikke kan påregne å få godkjenning til å ta opp mer lån før kommunen viser at den forpliktende plan følges. Av den grunn må Fauske kommune søke særskilt om godkjenning for å ta opp lån for 2020.

Kommunen har en lånegjeld på 1,4 mrd. kr (regnskap 2018), noe som tilsvarer en gjeldsgrad på 161% av brutto driftsinntekter. Det betyr at nesten 10% av brutto

driftsinntekter går til avdrag og renter. Nasjonale anbefalinger og KØB-modellen, som kommunen har tatt i bruk, anbefaler et nivå på gjeldsgraden på 75%. Kommunen har altså over dobbelt så høy gjeldsgrad enn det som er anbefalt. Dette vil Fylkesmannen ta i betraktning ved godkjenning av lånesøknader.

3.4 Forpliktende plan og inndekking av tidligere års merforbruk

Forpliktende plan omfattes ikke av lovlighetskontrollen, men innholdet kan være avgjørende i forhold til vurderingen av budsjettet. Nå er Fauske kommune nettopp innmeldt i ROBEK og således vil denne lovlighetskontrollen omfatte forpliktende plan. Tilsvarende skal Fylkesmannen gripe inn ved behandling av årsbudsjett og låneopptak dersom kommunen ikke følger en slik plan.

Fylkesmannen anser det som positivt at kommunen har laget en tiltaksplan for inndekking av akkumulert merforbruk og spesifiserer konkrete tiltak som viser hvordan kommunen skal gjenopprette økonomisk balanse.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets retningslinjer for skjønnsmidler sier at skjønnsmidler til ROBEK-kommuner skal knyttes opp mot en forpliktende plan. Denne planen kan enten være budsjett/økonomiplan eller en spesifikasjon i eget dokument. I planen skal kommunen spesifisere konkrete tiltak som viser hvordan kommunen gjenoppretter økonomisk balanse. Fylkesmannen skal i henhold til retningslinjene for skjønn, holde tilbake skjønnsmidler eller gradvis utbetale dersom en kommune ikke følger vedtatt forpliktende plan.

Fylkesmannen har i tilbakemelding på formannskapets innstilling til budsjett 2020, datert 03.12.2019, presisert at kommunen skal å føre opp akkumulert merforbruk fra 2018 til dekning i budsjett 2020, i henhold til kommuneloven § 14-11. Merforbruk fra 2018 er ikke hensyntatt i budsjett 2020, men kommunestyret har vedtatt å dekke inn merforbruket innen fire år. I henhold til kommuneloven § 28-1c blir kommunen omfattet av register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK)

Fauske kommune har gitt signaler om at kommunen ligger an til et høyt regnskapsmessig merforbruk i 2019, noe som betyr at merforbruk fra 2017 ikke dekkes inn i 2019. Ved regnskapsavleggelsen ville kommunen blitt omfattet av ROBEK-ordningen på grunn av manglende inndekking av merforbruk fra 2017. Merforbruket fra 2017 er imidlertid tatt inn i budsjett 2020.

Konklusjon

Fylkesmannen har foretatt lovlighetskontroll av Fauske kommunes budsjettvedtak for 2020, jf. kommuneloven § 28-3 og Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-8/01. Fauske kommunes budsjettvedtak i sak nr. 2019/7859 anses som lovlig.

Budsjettvedtaket oppfyller imidlertid kommuneloven § 28-1c og kommunen føres dermed inn i register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

Kommunen bes om å oversende forpliktende plan for inndekking av tidligere års merforbruk, kvartals-/tertialrapporter og evt. budsjettreguleringer.

Brevets innhold bes gjort kjent for kommunestyrets medlemmer og kommunens administrative ledelse.

Med hilsen

Tom Cato Karlsen
Fylkesmann i Nordland

Monica Antonsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Salten kommunerevisjon